

Сергій Рymar
ORCID: 0000-0001-7102-3443

ОСНОВНІ МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПРЕДМЕТНІ ОБМЕЖЕННЯ ІСТОРІЇ ПОВСЯКДЕННОСТІ

MAIN METHODOLOGICAL PROBLEMS AND SUBJECT LIMITATIONS OF THE HISTORY OF EVERYDAY LIFE

Упродовж декількох десятиліть історія повсякденності вважається новим і доволі перспективним напрямом наукового осмислення минулого. Проблематика людської буденності стала предметом дослідження істориків в різних країнах, проте іноді в західних наукових виданнях зустрічається розуміння історії повсякдення як суто німецької форми мікроісторії, і навіть сама назва цієї галузі подається німецькою мовою без перекладу як «Alltagsgeschichte». Така географічна локалізація не є випадковістю, оскільки історія повсякденності отримала статус окремої історичної галузі в кризових умовах, що склалися у сфері гуманітарного знання Німеччини в 60–80 роках ХХ ст. Ці кризові процеси були зумовлені цілою низкою причин. Однією з таких причин стало те, що післявоєнне покоління німецьких інтелектуалів досить гостро переживало трагічні наслідки Другої світової війни і нацистського тоталітарного режиму. Німецькі історики нової генерації також не стояли осторонь процесу критичного осмислення трагічних подій середини минулого століття. Оскільки історики старої школи за часів гітлерівської диктатури часто були політично заангажовані, а їхні дослідження спрямовувалися на ідеологічне обґрунтування режиму, то завданням нової німецької історіографії стало не лише очищення від цих нашарувань, але й докорінна зміна наукової парадигми. Стара історична наука, теоретико-методологічні принципи якої ґрунтувалися на ідеях класичних філософських систем ХІХ ст., являла собою скоріше політичну історію, змістом якої було описання державно-політичних процесів, воєн, заколотів та дипломатичних інтриг минулого. Історики нового покоління, відкинувши методологічні підходи старої школи, зробили важливий крок до подолання кризи і залучили до історичного осмислення минулого міждисциплінарний підхід. Представники різних історичних напрямів стали використовувати у своїх дослідженнях методи і принципи соціології, психології, лінгвістики, антропології, етнографії тощо.

З самого початку свого розвитку історія повсякденності зазнавала гострої критики з боку представників інших напрямів. Приводом для такого критичного ставлення було передусім те, що характерною для історії повсякденності стала ліва політична орієнтація її представників, які перебували під впливом неомарксистських течій, таких як Франкфуртська школа та фрейд-марксизм. Ліва політична заангажованість фундаторів історії повсякденності певною мірою

визначила її предметну обмеженість. Один з її родоначальників А. Людтке навіть зізнавався у тому, що впродовж певного часу зміст історії повсякдення складала реконструкція протистояння та спротиву пересічних людей нацистському режиму.

Методологічну основу досліджень історії повсякденності склали ідеї феноменології Е. Гуссерля та А. Шюца. Згідно з цими ідеями, «картина життєвого світу людини» складається з прагнень, фантазій, сумнівів, спогадів про минуле та уявлень про майбутнє. Такий підхід до конструювання реальності доречний у неklasичних філософських системах.

В історичній науці осмислення минулого має ґрунтуватися на об'єктивних і достовірних фактах.

Література

1. Любутин К.Н., Кондрашов П.Н. Диалектика повседневности: методологический подход. Екатеринбург, 2007. С. 217.
2. Людтке А. Что такое история повседневности? Ее достижения и перспективы в Германии. *Социальная история. Ежегодник*. 1998/1999. М., 1999. С. 78–80.
3. Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм, XV–XVIII ст. / Пер. з фр. Григорій Філіпчук. К. : Основи, 1997.
4. Бродель Ф. Структуры повседневности: Возможное и невозможное // Материальная цивилизация, экономика и капитализм, XV – XVIII вв. в 3-х т. М., 1986. Т.1. 621 с.
5. А. Шюц. Структура повседневного мышления. Социологические исследования. 1988, № 2.
6. Любутин К.Н., Кондрашов П.Н. Диалектика повседневности: методологический подход. Екатеринбург, 2007. С. 217.